

В. Левинський.

## Українська справа під теперішню хвилю.

(Продовжене.)

II.

Прийшла світова катастрофа...

Пожар страшний війни перекидає ся блискавично з одної країни в другу. Цілі народи пішли у зброю проти себе на приказ своїх "національних" урядників. Робітники й селяни одного народу пішли вбивати робітників і селян другого. Брат пішов проти брата. Ціла Європа станула в огні, мордах і ранах! І в першу чергу захопив воєнний пожар Україну.

О який золотий сон леліали австрійські Українці, передбачуючи кровний конфлікт між Австрією і Росією. Вивкалась ім наче в казці. Самостійна Україна із своїм Дніпром-Славутинцем, золотокотаним Київом, широкими й далекими степами. Вивкалась ім вільна "своя хата", в якій хазяїном став вчорашній невольник, що носив кайдани на нотах і руках, український народ. Жили рожевими наддніпровцями, що нарешті в результаті війни і "на нашій вулиці буде пазник"...

Так ще до вибуху війни якась хороблива воєнна лихорадка захоплює майже все українське громадянство Австрії. Всі політичні партії на випалок війни ставились без застережень на бік Австрії, добочуючи в побідних полках сї держави спасителів України. Така була непереможна сила національної імагінації а також сила впливу польської воєнної лихорадки, якої температура була дуже висока і яка розливалась скрізь як розтоплене олово.

Зеднались всі українські політичні партії в одну політичну організацію. Зникли партійні ріжницї. Запанував горожанський мир. Формував ся полк українських добровольців.

Чекали чуда, що мало принести закованому в кайдани народови волю!

І по своїм голубили теж кращі надії російські Українці. Правда, не всі. Російська дійсність мусіла насторожувати тверезі голови скептично. Бласне сї голови приймали теж твердо і австрійську "визвольну" легенду. Але надії перших полягали на тому, що Росія, вступивши в Галичину й Буковину, та заставши в них частину українського народу з розвиненою своєю національною культурою, народ з певним політичним і економічним добробом, не посміє далі вести своєї дотеперішньої антиукраїнської політики і піде супроти всього народу на широкі поступки. Се раз. А по друге, вони бачили велику користь в прилученню австрійської України до Росії внаслідок тому, що австрійській Україні стануть розсадниками національного відродження, свідомості, культури і т. д. на російській Україні. Виходячи з таких залогень, в 90 % помилкових, вони підписували під воєнну програму Росії.

Такі були "воєнні надії" українського громадянства по сей і по той бік кордону.

Але скоро, дуже скоро прийшла страшна "воєнна дійсність", що за одним подумом розвіяла наче дим сї надії, та задала смертоносний удар всім українським ілюзіям.

В той час, коли все майже Росія (за винятком робітничої) пияла від успіхів царського оружя в Галичині, коли цар Микола II і його генераліссімум вел. князь Микола Миколаевич роздавали на право й ліво "свободолюбні" обіцянки, коли в Думі святкував свої орлі і ваханалії російський імперіалізм, в той час йшло радикальне чищення вільного українства. Росія рішався раз на раз віддати російській політиці "мазепинство". Закрито на російській Україні всю українську пресу, заборонено українську книжницю, замкнено всі існуючі культурні і наукові українські товариства та інституції, арештовано масово й вилішено арештованих в Сибір. Не ліпше поступила Росія в "новоїм завоюваному краю", в Галичині. Були то страшні дні варварської навали. За одним махом знищено весь культурний доробок галицьких Українців, овод важкої праці багатьох поколінь. В один мент країна, в котрій ще вчора буяло національне життя, змінила свій характер. Оргі русифікації висували в життя свій триюф. "Мазепинські" елементи масово вислали в Сибір.

Терор був так страшний, що в перших місяцях війни запер нечужий голос України. А на пам'ятному засіданні Думи при кінці 1914., коли Сазонов, міністер заграничних справ з думської трибуни громив українство, як німецьку інтригу тоді в обороні народу котрий в агонії лежав на землі, без можності крикнути на весь світ о голос рятунку, не підняв ся ані один голос.

Се була страшна дійсність. Та не досить того. Найбільший ворог України не мігби придушити більш злосний і затроений удар, як се зробили "свої", пп. Юркевич і Цеглянский, публікуючи в женьевській газетці "Боротьба" огидні ревеліції, в більшій часті брехні, про український рух в Австрії про так зв. українсько-віденські групи (Союз визволення України) і групи Залізняка), котрі скляно підхопив п. Алексинський а за ним вся російська чорнота, навіть ліберальна преса як знамените оружіе в боротьбі проти українства. Обурення, яке викликали проти себе п. Юркевич на російській Україні було загальне. Про те, як пригноблено сї геростратовий подвиг не варто тут спеціально згадувати. Також все часе серед російського громадянства звернулось проти п. Юркевича. Навіть Мілюков, уступивший міністер заграничних справ, з огидою відізвав ся про "Боротьбу", ставячи в оборону українства проти нападів на нього російської преси, спричинених виступом сї газетки.\*

Се була жорстока дійсність. Рідко коли Україна переживала таке страшне лихо. Одна велика рана! Один німий біль!

В той час з наболілої душі поета України виривав ся страшний голос розпущи. В писаний кровю слово серця поемі п. з. "Великий погреб", що по своїй силі поетичного слова може рівнятися хіба з крашними творами Шевченка й Лесі Українки, а котра є разаром політичним документом страшного моменту в житті України, Людмила Старицька-Черняхівська так голосить:

Се був не сон, живе страшне життя. В безмежному незнайомому просторі Стеглили ся, мов хвилі, тумани. В тім тумані чорніло щось безкрає, Воно звивалось, наче гад, і знов Знов розвивалось чорне і широке І все тяглося до країв небес.

\*Позволю собі слідуюче заявити що до "Боротьби". Л. Юркевич приїхав з Відня в кінці 1914 р. з готовим вже пляном видання газети в Швайцарії, який у нього дозрів ще з Відня. Порозуміння між ними (як раніше приїхав сюди) прийшло до успіху. Я мав бути її співредактором. Статті мали бути печатані тільки такі як редакційні, що до яких наступила наша повна згода. Юркевич теж прийняв мене кардинальне застереження в справі віденських груп. Я вимагав, що належить проти них виступити без застережень і цілком від них відгородити ся, але робити се так, щоб воно ніким чином не могло давати оружя в руки ворогів українського народу в їх боротьбі проти нього. Додам тут, що будучи ще у Відні, ми оба бажали помістити в Arbeiter-Zeitung нашу коротку заяву проти "Союза", але поміщення її відмовлено нам. А перед появою "Боротьби" я виступив сам проти групи п. Залізняка і "Союза" в своїй статті п. з. "Україна і воля" поміщений в 38-й женьевський "Соціал Демократ" органу п. к. Рос. С. Д. П. (фракції Леніна). Одначе, коли Юркевич прислав мені в Давос, де я тоді перебував, головну редакційну статтю, вона зробила на мене таке пригноблююче враження (через своє лішесмірство й масоване русифіцистство, що мало, на мою думку, головне зерело в його (Юрк.) соціальному положенні), що я був приневольно відмовитись від усюкої участі в "Боротьбі". Одначе впливати на нього я ще старав ся через п. Цеглянского про якого я тоді ще так мало знав і тільки пронохував щось неладне. В одному листі я писав сьому останньому: Старайте ся впливати на Юркевича всіма силами, на мою думку, головне зерело в його (Юрк.) соціальному положенні, що я був приневольно відмовитись від усюкої участі в "Боротьбі". Одначе впливати на нього я ще старав ся через п. Цеглянского про якого я тоді ще так мало знав і тільки пронохував щось неладне. В одному листі я писав сьому останньому: Старайте ся впливати на Юркевича всіма силами, на мою думку, головне зерело в його (Юрк.) соціальному положенні, що я був приневольно відмовитись від усюкої участі в "Боротьбі". Одначе впливати на нього я ще старав ся через п. Цеглянского про якого я тоді ще так мало знав і тільки пронохував щось неладне. В одному листі я писав сьому останньому: Старайте ся впливати на Юркевича всіма силами, на мою думку, головне зерело в його (Юрк.) соціальному положенні, що я був приневольно відмовитись від усюкої участі в "Боротьбі".

В безмежному незнайомому просторі Стеглили ся, мов хвилі, тумани. В тім тумані чорніло щось безкрає, Воно звивалось, наче гад, і знов Знов розвивалось чорне і широке І все тяглося до країв небес.

В безмежному незнайомому просторі Стеглили ся, мов хвилі, тумани. В тім тумані чорніло щось безкрає, Воно звивалось, наче гад, і знов Знов розвивалось чорне і широке І все тяглося до країв небес.

В безмежному незнайомому просторі Стеглили ся, мов хвилі, тумани. В тім тумані чорніло щось безкрає, Воно звивалось, наче гад, і знов Знов розвивалось чорне і широке І все тяглося до країв небес.

В безмежному незнайомому просторі Стеглили ся, мов хвилі, тумани. В тім тумані чорніло щось безкрає, Воно звивалось, наче гад, і знов Знов розвивалось чорне і широке І все тяглося до країв небес.

В безмежному незнайомому просторі Стеглили ся, мов хвилі, тумани. В тім тумані чорніло щось безкрає, Воно звивалось, наче гад, і знов Знов розвивалось чорне і широке І все тяглося до країв небес.

В безмежному незнайомому просторі Стеглили ся, мов хвилі, тумани. В тім тумані чорніло щось безкрає, Воно звивалось, наче гад, і знов Знов розвивалось чорне і широке І все тяглося до країв небес.

В безмежному незнайомому просторі Стеглили ся, мов хвилі, тумани. В тім тумані чорніло щось безкрає, Воно звивалось, наче гад, і знов Знов розвивалось чорне і широке І все тяглося до країв небес.

В безмежному незнайомому просторі Стеглили ся, мов хвилі, тумани. В тім тумані чорніло щось безкрає, Воно звивалось, наче гад, і знов Знов розвивалось чорне і широке І все тяглося до країв небес.

В безмежному незнайомому просторі Стеглили ся, мов хвилі, тумани. В тім тумані чорніло щось безкрає, Воно звивалось, наче гад, і знов Знов розвивалось чорне і широке І все тяглося до країв небес.

В безмежному незнайомому просторі Стеглили ся, мов хвилі, тумани. В тім тумані чорніло щось безкрає, Воно звивалось, наче гад, і знов Знов розвивалось чорне і широке І все тяглося до країв небес.

В безмежному незнайомому просторі Стеглили ся, мов хвилі, тумани. В тім тумані чорніло щось безкрає, Воно звивалось, наче гад, і знов Знов розвивалось чорне і широке І все тяглося до країв небес.

В безмежному незнайомому просторі Стеглили ся, мов хвилі, тумани. В тім тумані чорніло щось безкрає, Воно звивалось, наче гад, і знов Знов розвивалось чорне і широке І все тяглося до країв небес.

В безмежному незнайомому просторі Стеглили ся, мов хвилі, тумани. В тім тумані чорніло щось безкрає, Воно звивалось, наче гад, і знов Знов розвивалось чорне і широке І все тяглося до країв небес.

В безмежному незнайомому просторі Стеглили ся, мов хвилі, тумани. В тім тумані чорніло щось безкрає, Воно звивалось, наче гад, і знов Знов розвивалось чорне і широке І все тяглося до країв небес.

В безмежному незнайомому просторі Стеглили ся, мов хвилі, тумани. В тім тумані чорніло щось безкрає, Воно звивалось, наче гад, і знов Знов розвивалось чорне і широке І все тяглося до країв небес.

В безмежному незнайомому просторі Стеглили ся, мов хвилі, тумани. В тім тумані чорніло щось безкрає, Воно звивалось, наче гад, і знов Знов розвивалось чорне і широке І все тяглося до країв небес.

В безмежному незнайомому просторі Стеглили ся, мов хвилі, тумани. В тім тумані чорніло щось безкрає, Воно звивалось, наче гад, і знов Знов розвивалось чорне і широке І все тяглося до країв небес.

В безмежному незнайомому просторі Стеглили ся, мов хвилі, тумани. В тім тумані чорніло щось безкрає, Воно звивалось, наче гад, і знов Знов розвивалось чорне і широке І все тяглося до країв небес.

В безмежному незнайомому просторі Стеглили ся, мов хвилі, тумани. В тім тумані чорніло щось безкрає, Воно звивалось, наче гад, і знов Знов розвивалось чорне і широке І все тяглося до країв небес.

В безмежному незнайомому просторі Стеглили ся, мов хвилі, тумани. В тім тумані чорніло щось безкрає, Воно звивалось, наче гад, і знов Знов розвивалось чорне і широке І все тяглося до країв небес.

В безмежному незнайомому просторі Стеглили ся, мов хвилі, тумани. В тім тумані чорніло щось безкрає, Воно звивалось, наче гад, і знов Знов розвивалось чорне і широке І все тяглося до країв небес.

В безмежному незнайомому просторі Стеглили ся, мов хвилі, тумани. В тім тумані чорніло щось безкрає, Воно звивалось, наче гад, і знов Знов розвивалось чорне і широке І все тяглося до країв небес.

В безмежному незнайомому просторі Стеглили ся, мов хвилі, тумани. В тім тумані чорніло щось безкрає, Воно звивалось, наче гад, і знов Знов розвивалось чорне і широке І все тяглося до країв небес.

В безмежному незнайомому просторі Стеглили ся, мов хвилі, тумани. В тім тумані чорніло щось безкрає, Воно звивалось, наче гад, і знов Знов розвивалось чорне і широке І все тяглося до країв небес.

В безмежному незнайомому просторі Стеглили ся, мов хвилі, тумани. В тім тумані чорніло щось безкрає, Воно звивалось, наче гад, і знов Знов розвивалось чорне і широке І все тяглося до країв небес.

В безмежному незнайомому просторі Стеглили ся, мов хвилі, тумани. В тім тумані чорніло щось безкрає, Воно звивалось, наче гад, і знов Знов розвивалось чорне і широке І все тяглося до країв небес.

В безмежному незнайомому просторі Стеглили ся, мов хвилі, тумани. В тім тумані чорніло щось безкрає, Воно звивалось, наче гад, і знов Знов розвивалось чорне і широке І все тяглося до країв небес.

То люди йшли, жалобою укріті, Тьми тем людей. Жінки і чоловіки І діточки і ветхі десьмі старці На мільйон... і йшли вони і йшли І не було кінця їм... і ні слова, Ні стогону не чути було, бо всім Скувало серце горе. Лиш часами Там віддала до далеких тих рядів, Що вже зайшли до обрив зривав ся Тужливий спів... Ні, ні! то був не спів, То стогін був, тяжке страшне ридання, Що серце рвало і пекло вогнем І крагло жалем... Когось ховали, Проводили в сумну, останню путь. Поперед всіх несли труну, велику, Важку, як жалі, і чорну, мов печаль. І несли тьми тем людей, вгнались Під тягаром страшним, але йшли, Несли свій скарб в останній раз... і тихо Над людьми ковилав ся труна, Червоною китайкою укрита, Червоною, червоною, мов кров. Позад труни йшло троє: мали вмерти З господарем своїм, живі йшли Повинні були з ним в могилу разом: — Так вимагав поганський звичай там. Вони були покійники рідніші, Вони були і діти і брати І товариші і слуги вірні й вмерти Повинні були разом. Тихо йшли Призначені до жертви — слово, пісня І старовина... І тисячі до них В останній раз усі.

Воєнна жорстока дійсність розвіяла теж українські ілюзії і на австрійській Україні.

Маніфест "Головної Української Ради", підписаний представниками всіх українських політичних партій (між иншими Ко стем Левинським за п. н. д., Михайлом Павлюком за п. рад. і Микоолом Гавкевичем за п. с. д.) датований 3 серпня, 1914, кінчив ся такими словами:

"Побіда австро-угорської монархії буде нашою побідою. І чим більше буде поразення Росії, тим швидше вибе година визволення України.

"Український народі! Тільки той нарід має права, що вміє їх здобути. Тільки той нарід має історію, що вміє її творити рішучими ділами.

"Головна Українська Рада кличе Тебе до діла, який Ти здохнеш нові права, утвориши новий період в своїй історії, займеш належне місце в ряді народів Європи.

"Нехай же сей поклик знайде відгомін в кождім українськмі серці! Нехай збудить в наших народі давне козацьке завзяття! Нехай вся наша суспільність буде не тільки видцем, але як найдіятельнішим учасником грядучих подій! Нехай віддасть свої матеріальні й моральні сили на те, щоб історичний ворог України був розбитий!

"До бою — за здійснення ідеалу, який в теперішню хвилю зедіноє ціле українське громадянство!

"Нехай на руїнах царської імперії зійде сонце вільної України!"

Умисно наводимо сї слова маніфесту, щоб читач міг сам бачити, як з серця і з переконання вони пішли.

Але на відповідь на їх маніфест з боку Австрії не треба було довго чекати.

Майже в два тижні опісля почалися масові вішання Українців. Яку б огидну ролу не відіграли в сьому злочині Польки, всеж таки головна вина паде за його на австрійський уряд. Щоби належно схарактеризувати відношення його до України під ту хвилю, як австрійські війська уступали з східної Галичини, а разом з тим почалась масова українська еміграція, я згадаю про отсей епізод, який мені довелося чути від людини, що вповні заслугоє на віру.

Коли у австрійського президента міністрів, графа Штіркера, явив ся у вересні 1914 р. Кость Левинський з представленням дійсного стану річй що до "української зради" і з домаганням, щоби арештам і тероррови покладено кінець, Штіркер мав відповісти: "Пане послє! Українці дійсно зраджують і я не раджу Вам їхати в Галичину, бо не можу рунити за свободу Вашої особи!"

Під той момент, здавалось, політика австрійських Українців повинна була бути, скажем делікатно, трохи обережнішою супроти Австрії.

Одначе сталося як раз навпаки. На всі страшний переслідування і на упокорюючі пониження українського народу Австрії, українська офіційна політика відповідала чоботитими заявами непохитної вірності та найбільшої лояльності супроти сї держави.

Повна безсильність української політики була запечатана. Без контакту з народними масами, бо відірвана від свого ґрунту а до того ослаблена багцїлими особистими анїмізмі, надмірної гризні, взаїмного недовір'я та сварок, вона сліпо і наче автоматично йшла в хвості еґотистичної політики австрійського уряду та мілітарної диктатури.

Як кожда велика воююча держава старалась в сїй війні під фальшивим гаслом "визволення малих народів", деморалізувати, протистувати й визискувати малі, недержавні народи в своїх еґотистичних, завоювницьких інтересах, таксамо робила Австрія і супроти України.\*\*

\*\* В початках війни оснувались такі групи українських емігрантів з Росії, з якими австрійський уряд ввійшов в зносини і порозуміння: 1) "Союз визволення України". Ся організація обєднувала спершу майже всіх українських емігрантів за винятком п. Степанівського, котрого до "Союза" не хотіли прийняти. Ідейним ґаутом сїєї організації належить ужити візантійського публіциста, І. Донцова, котрий якийсь час був її головою. В основному питанні — що до ведення української пропаганди на матеріальні засоби центральних держав, була між всіми членами "Союза" повна згода. Ріжницї, які поставали в ньому а іза яких мусів вийти спершу п. Донцов а вкінці п. Залізняка виникли на ґрунті більш особистому, риваліванні членів українського публіциста, І. Донцова, котрий якийсь час був її головою. В основному питанні — що до ведення української пропаганди на матеріальні засоби центральних держав, була між всіми членами "Союза" повна згода. Ріжницї, які поставали в ньому а іза яких мусів вийти спершу п. Донцов а вкінці п. Залізняка виникли на ґрунті більш особистому, риваліванні членів українського публіциста, І. Донцова, котрий якийсь час був її головою. В основному питанні — що до ведення української пропаганди на матеріальні засоби центральних держав, була між всіми членами "Союза" повна згода. Ріжницї, які поставали в ньому а іза яких мусів вийти спершу п. Донцов а вкінці п. Залізняка виникли на ґрунті більш особистому, риваліванні членів українського публіциста, І. Донцова, котрий якийсь час був її головою. В основному питанні — що до ведення української пропаганди на матеріальні засоби центральних держав, була між всіми членами "Союза" повна згода. Ріжницї, які поставали в ньому а іза яких мусів вийти спершу п. Донцов а вкінці п. Залізняка виникли на ґрунті більш особистому, риваліванні членів українського публіциста, І. Донцова, котрий якийсь час був її головою. В основному питанні — що до ведення української пропаганди на матеріальні засоби центральних держав, була між всіми членами "Союза" повна згода. Ріжницї, які поставали в ньому а іза яких мусів вийти спершу п. Донцов а вкінці п. Залізняка виникли на ґрунті більш особистому, риваліванні членів українського публіциста, І. Донцова, котрий якийсь час був її головою. В основному питанні — що до ведення української пропаганди на матеріальні засоби центральних держав, була між всіми членами "Союза" повна згода. Ріжницї, які поставали в ньому а іза яких мусів вийти спершу п. Донцов а вкінці п. Залізняка виникли на ґрунті більш особистому, риваліванні членів українського публіциста, І. Донцова, котрий якийсь час був її головою. В основному питанні — що до ведення української пропаганди на матеріальні засоби центральних держав, була між всіми членами "Союза" повна згода. Ріжницї, які поставали в ньому а іза яких мусів вийти спершу п. Донцов а вкінці п. Залізняка виникли на ґрунті більш особистому, риваліванні членів українського публіциста, І. Донцова, котрий якийсь час був її головою. В основному питанні — що до ведення української пропаганди на матеріальні засоби центральних держав, була між всіми членами "Союза" повна згода. Ріжницї, які поставали в ньому а іза яких мусів вийти спершу п. Донцов а вкінці п. Залізняка виникли на ґрунті більш особистому, риваліванні членів українського публіциста, І. Донцова, котрий якийсь час був її головою. В основному питанні — що до ведення української пропаганди на матеріальні засоби центральних держав, була між всіми членами "Союза" повна згода. Ріжницї, які поставали в ньому а іза яких мусів вийти спершу п. Донцов а вкінці п. Залізняка виникли на ґрунті більш особистому, риваліванні членів українського публіциста, І. Донцова, котрий якийсь час був її головою. В основному питанні — що до ведення української пропаганди на матеріальні засоби центральних держав, була між всіми членами "Союза" повна згода. Ріжницї, які поставали в ньому а іза яких мусів вийти спершу п. Донцов а вкінці п. Залізняка виникли на ґрунті більш особистому, риваліванні членів українського публіциста, І. Донцова, котрий якийсь час був її головою. В основному питанні — що до ведення української пропаганди на матеріальні засоби центральних держав, була між всіми членами "Союза" повна згода. Ріжницї, які поставали в ньому а іза яких мусів вийти спершу п. Донцов а вкінці п. Залізняка виникли на ґрунті більш особистому, риваліванні членів українського публіциста, І. Донцова, котрий якийсь час був її головою. В основному питанні — що до ведення української пропаганди на матеріальні засоби центральних держав, була між всіми членами "Союза" повна згода. Ріжницї, які поставали в ньому а іза яких мусів вийти спершу п. Донцов а вкінці п. Залізняка виникли на ґрунті більш особистому, риваліванні членів українського публіциста, І. Донцова, котрий якийсь час був її головою. В основному питанні — що до ведення української пропаганди на матеріальні засоби центральних держав, була між всіми членами "Союза" повна згода. Ріжницї, які поставали в ньому а іза яких мусів вийти спершу п. Донцов а вкінці п. Залізняка виникли на ґрунті більш особистому, риваліванні членів українського публіциста, І. Донцова, котрий якийсь час був її головою. В основному питанні — що до ведення української пропаганди на матеріальні засоби центральних держав, була між всіми членами "Союза" повна згода. Ріжницї, які поставали в ньому а іза яких мусів вийти спершу п. Донцов а вкінці п. Залізняка виникли на ґрунті більш особистому, риваліванні членів українського публіциста, І. Донцова, котрий якийсь час був її головою. В основному питанні — що до ведення української пропаганди на матеріальні засоби центральних держав, була між всіми членами "Союза" повна згода. Ріжницї, які поставали в ньому а іза яких мусів вийти спершу п. Донцов а вкінці п. Залізняка виникли на ґрунті більш особистому, риваліванні членів українського публіциста, І. Донцова, котрий якийсь час був її головою. В основному питанні — що до ведення української пропаганди на матеріальні засоби центральних держав, була між всіми членами "Союза" повна згода. Ріжницї, які поставали в ньому а іза яких мусів вийти спершу п. Донцов а вкінці п. Залізняка виникли на ґрунті більш особистому, риваліванні членів українського публіциста, І. Донцова, котрий якийсь час був її головою. В основному питанні — що до ведення української пропаганди на матеріальні засоби центральних держав, була між всіми членами "Союза" повна згода. Ріжницї, які поставали в ньому а іза яких мусів вийти спершу п. Донцов а вкінці п. Залізняка виникли на ґрунті більш особистому, риваліванні членів українського публіциста, І. Донцова, котрий якийсь час був її головою. В основному питанні — що до ведення української пропаганди на матеріальні засоби центральних держав, була між всіми членами "Союза" повна згода. Ріжницї, які поставали в ньому а іза яких мусів вийти спершу п. Донцов а вкінці п. Залізняка виникли на ґрунті більш особистому, риваліванні членів українського публіциста, І. Донцова, котрий якийсь час був її головою. В основному питанні — що до ведення української пропаганди на матеріальні засоби центральних держав, була між всіми членами "Союза" повна згода. Ріжницї, які поставали в ньому а іза яких мусів вийти спершу п. Донцов а вкінці п. Залізняка виникли на ґрунті більш особистому, риваліванні членів українського публіциста, І. Донцова, котрий якийсь час був її головою. В основному питанні — що до ведення української пропаганди на матеріальні засоби центральних держав, була між всіми членами "Союза" повна згода. Ріжницї, які поставали в ньому а іза яких мусів вийти спершу п. Донцов а вкінці п. Залізняка виникли на ґрунті більш особистому, риваліванні членів українського публіциста, І. Донцова, котрий якийсь час був її головою. В основному питанні — що до ведення української пропаганди на матеріальні засоби центральних держав, була між всіми членами "Союза" повна згода. Ріжницї, які поставали в ньому а іза яких мусів вийти спершу п. Донцов а вкінці п. Залізняка виникли на ґрунті більш особистому, риваліванні членів українського публіциста, І. Донцова, котрий якийсь час був її головою. В основному питанні — що до ведення української пропаганди на матеріальні засоби центральних держав, була між всіми членами "Союза" повна згода. Ріжницї, які поставали в ньому а іза яких мусів вийти спершу п. Донцов а вкінці п. Залізняка виникли на ґрунті більш особистому, риваліванні членів українського публіциста, І. Донцова, котрий якийсь час був її головою. В основному питанні — що до ведення української пропаганди на матеріальні засоби центральних держав, була між всіми членами "Союза" повна згода. Ріжницї, які поставали в ньому а іза яких мусів вийти спершу п. Донцов а вкінці п. Залізняка виникли на ґрунті більш особистому, риваліванні членів українського публіциста, І. Донцова, котрий якийсь час був її головою. В основному питанні — що до ведення української пропаганди на матеріальні засоби центральних держав, була між всіми членами "Союза" повна згода. Ріжницї, які поставали в ньому а іза яких мусів вийти спершу п. Донцов а вкінці п. Залізняка виникли на ґрунті більш особистому, риваліванні членів українського публіциста, І. Донцова, котрий якийсь час був її головою. В основному питанні — що до ведення української пропаганди на матеріальні засоби центральних держав, була між всіми членами "Союза" повна згода. Ріжницї, які поставали в ньому а іза яких мусів вийти спершу п. Донцов а вкінці п. Залізняка виникли на ґрунті більш особистому, риваліванні членів українського публіциста, І. Донцова, котрий якийсь час був її головою. В основному питанні — що до ведення української пропаганди на матеріальні засоби центральних держав, була між всіми членами "Союза" повна згода. Ріжницї, які поставали в ньому а іза яких мусів вийти спершу п.